

הקדמה - מנכ"ל מכון ירושלים למחקרי מדיניות

אנו שמחים להציג לקוראים את השנתון הסטטיסטי לירושלים ה-31, המשך לשורה של שנתונים שיצאו לאור משנת 1982 על ידי מכון ירושלים למחקרי מדיניות ועיריית ירושלים.

ירושלים, בירת ישראל, העיר הגדולה והמגוונת במדינה, מציינת השנה 50 שנים לאיחודה מחדש. השנתון הסטטיסטי מבקש לרדת לעומק המורכבות הירושלמית ולהציג את המציאות רבת הפנים בעיר. השנתון מספק תשתית נתונים לחוקרים, לאנשי מקצוע ולמקבלי החלטות, שמאפשרת ניתוח מגמות, בחינת חלופות ועיצוב מדיניות מבוססת ידע. נתוני השנתון מאפשרים לציבור הרחב להכיר את מגוון תחומי החיים בירושלים ולהבין את המציאות, מעבר לדימויים ולתדמיות.

השנתון ה-31 יוצא השנה במתכונת חדשה. בחרנו לכלול במהדורה המודפסת את הלוחות והגרפים המשמעותיים ביותר להכרת העיר והבנתה. במקביל הוצאנו מהדורה מקוונת מורחבת של השנתון ובה מספר רב יותר מבעבר של לוחות, גרפים ומפות. המהדורה המקוונת מופיעה גם בשפות האנגלית והערבית, לטובת משתמשי השנתון שאינם דוברי עברית בעיר, בארץ וברחבי העולם.

השנתון הסטטיסטי לירושלים מהווה נדבך חשוב בתכנית העבודה של מכון ירושלים למחקרי מדיניות לשנת 2017 הכוללת, בין היתר, מחקרים בנושא הפיתוח הכלכלי של העיר: התעשיות עתירות הידע, עידוד התיירות ופיתוח ההשכלה הגבוהה; המשך מחקרי ההגירה אל ירושלים וממנה; פיתוח מדדים לאיכות החיים בעיר ושכונותיה; קידום נושא הקיימות בירושלים ובערים נוספות; פיתוח כלים פיננסיים לטובת קידום העיר; מחקר בנושא "בירתיות" של ירושלים ויחסי הגומלין בין העיר למגזר הציבורי בה; ומחקר על המרחבים המשותפים לאוכלוסיות השונות המרכיבות את העיר.

לשנתון הסטטיסטי לירושלים נוסף בשנה שעברה "אח צעיר" בדמות השנתון הסטטיסטי לחברה החרדית שהוצאנו לאור בשיתוף המכון הישראלי לדמוקרטיה, גם השנה נמשיך בהנגשת מידע וידע על האוכלוסייה החרדית בישראל בכלל ובירושלים בפרט. בתחום הגיאופוליטי, נמשיך בניתוח המציאות המורכבת בירושלים בדגש על מזרח העיר, בין היתר באמצעות פרויקט מיפוי השכונות הערביות בעיר ובהוצאה לאור של מחקר מקיף על התמורות במעמד התושבות של תושבי מזרח ירושלים מאז 1967 ועד היום.

השנתון הינו תוצר של עבודה אינטנסיבית של צוות המכון. אני מודה לעורכת השנתון, ד"ר מאיה חושן, ולחברי צוות השנתון: יאיר אסף-שפירא, אלון קופרארד, דפנה שמר ושעיה רוזנבלום על עבודתם המקצועית והמסורה. תודתי נתונה גם לגופים שאפשרו את הוצאת השנתון לאור: עיריית ירושלים, הרשות לפיתוח ירושלים, הקרן לירושלים וקרן ליכטאג. תודה מיוחדת שלוחה לנשיא המדינה, ראובן (רובל) ריבלין, המלווה ומעודד את הוצאת השנתון מזה שנים רבות.

אנו מקווים ששנתון זה יוסיף נדבך חשוב לידע על ירושלים ויסייע בקידום תכניות לפיתוחה, לקידומה ולמעמדה במדינת ישראל ובעולם כולו.

ליאור שילת

מנכ"ל, מכון ירושלים למחקרי מדיניות